

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาชั้น วิชาภาษาไทยมีความสำคัญยิ่ง เพราะทักษะทางภาษาไทยเป็น เครื่องมือของการเรียนรู้และการสื่อความหมาย นักเรียนจะใช้ภาษาเป็นสื่อในการสร้างความเข้าใจและค้นคว้าหาความรู้ ไม่ว่าจะเรียนวิชาใดก็ตามต้องใช้ภาษาไทยเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยเสมอภาษาไทยจึงเป็นวิชาที่นักเรียนจะต้องนำไปใช้ประโยชน์เพื่อแสวงหาความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ และเพื่อประกอบอาชีพ ดังที่สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรหม (2523 : 3) ได้กล่าวไว้สรุปได้ว่า ภาษาเป็นเครื่องมือในการศึกษาและแสวงหาความรู้ในสรรพวิทยาการต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพทุกสาขา ผู้ที่มีความสามารถทางภาษาสูง เมื่อใช้ภาษาเป็นเครื่องสื่อความรู้ความคิดได้ดีก็จะประสบความสำเร็จในชีวิต มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในสังคม

การใช้ภาษาเป็นเรื่องของทักษะ ผู้ที่ได้รับการฝึกฝนและเรียนรู้ภาษามาเป็นอย่างดีมักเป็นผู้ที่ใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการใช้ภาษาจะแสดงออกให้เห็นว่าคนได้รับการฝึกอบรมอย่างไร ดังนั้นในสถาบันการศึกษาทุกแห่งนอกจากจะให้ความรู้ทางวิชาการแขนงอื่น ๆ แล้ว ความรู้ด้านภาษาเป็นสิ่งจำเป็นต้องพิจารณาปลูกฝัง อย่างน้อยให้ใช้ภาษามาตรฐานได้ถูกต้องสมกับชื่อว่า เป็นผู้ที่ได้รับการศึกษา การศึกษาภาษาไทยจึงมีความสำคัญยิ่ง ครูผู้สอนต้องเป็นผู้มีทักษะทางภาษา เพื่อเตรียมเด็กให้พร้อมในการแสวงหาความรู้ ดังที่ ก่อ สวัสดิพานิชย์ (2533 : 51) กล่าวว่า "ทักษะทางภาษาไม่ใช่ผลขั้นสุดท้ายของการเรียน แต่เป็นมรรคที่จะนำไปสู่ผล อันได้แก่ การเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ซึ่งครูนำมาสอนในโรงเรียน ดังนั้นภาษาไทยจึงเป็นกุญแจดอกสำคัญที่นักเรียนจะใช้ไขเอาความรู้" จากแนวคิดของนักการศึกษาดังที่ได้กล่าวมาจึงสรุปได้ว่า ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ของคนไทย ทักษะทางภาษาเป็นทักษะซึ่งครูภาษาไทยและครูวิชาอื่นจะต้องสอนให้แก่เด็กทุกระดับชั้น

ทักษะทางภาษามีอยู่ 4 ทักษะ ซึ่งแบ่งออกเป็นสองคู่ คือ การฟังกับการพูด การอ่านคู่กับการเขียน หรือถ้าจะแบ่งแยกตามประโยชน์ใช้สอย คนเราจะใช้การฟังและการอ่านเป็นเครื่องมือในการรับความรู้หรือความคิด ใช้การพูดและการเขียนเป็น เครื่องแสดงความรู้หรือความคิดของเราให้คนอื่นรับรู้ กระบวนการสอนภาษาจึงต้องสอนทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน เขียนควบคู่กันไป ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กเรียนได้รับความรู้นั้น ทักษะการฟังและทักษะการอ่านนับว่าเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญในการรับรู้ และเป็นทักษะเบื้องต้นในการแสวงหาความรู้ ดังที่สุมน อมรวิวัฒน์ (2534 : 7) ได้กล่าวว่า "ทักษะการฟังและการอ่านถือเป็นทักษะที่สำคัญที่สุดในการสอนของครู"

การอ่านเป็นทักษะหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของคน เพราะคนจะใช้การอ่านเพื่อค้นหาความรู้ ดังที่ บันลือ พฤกษ์วัน (2522 : 27) กล่าวไว้ว่า "การศึกษาในปัจจุบันต้องอาศัยการอ่านเป็นสิ่งสำคัญในการค้นหาความรู้ เพราะการอ่านจะช่วยปรับและขยายประสบการณ์ของคน ทั้งยังช่วยให้คนสามารถใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์" สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย (2523 : 98) ได้กล่าวไว้ว่า "ผู้ที่มีทักษะในการอ่านดีจะสามารถเรียนรู้และมีทักษะอื่นดีด้วย นักเรียนที่มีทักษะในการอ่านดีแล้วย่อมสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ในสาขาวิชาอื่นได้เป็นอย่างดี" และสนธิ ตั้งทวี (2531 : 23) ได้กล่าวและแสดงความคิดเห็นไว้ว่า

การอ่านเป็นกระบวนการอันสำคัญในการแสวงหาความรู้ของมนุษย์ เพราะปัจจุบันนี้ความเจริญก้าวหน้าด้านการพิมพ์ และ เทคนิค นวัตกรรมของการสื่อสารอันทำให้วิทยาการสาขาต่าง ๆ เผยแพร่ออกมาในรูปของสิ่งพิมพ์เป็นจำนวนมาก นั่นคือการอ่านได้กลายเป็นเครื่องมือของนักเรียน นิสิต และนักศึกษาใช้ในการเรียนรู้วิชาการต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง

ดังนั้นความสามารถในการอ่านจึงเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นเป้าหมายสำคัญของการสอนภาษาไทยทุกระดับชั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรมวิชาการ (2533 : 11) ได้ระบุว่า นักเรียนจะต้องพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษา เพื่อให้ใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ โดยในทักษะการอ่านมีคำอธิบายรายวิชา ไว้ตามลำดับ ดังนี้คือ

ท 101...ฝึกการอ่านโดยอ่านคำอธิบาย คำบรรยาย เรื่องเล่า นิทาน ข่าว บทความ เพื่อให้สามารถจับใจความ แยกข้อเท็จจริงจากความคิดเห็น ตีความ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้อ่าน

ท 203...การอ่านโดยอ่านคำอธิบาย โอวาท พระธรรมเทศนา การอภิปราย แดงการณ์ บทสนทนา ข่าว บทความ บทวิจารณ์ เพื่อให้สามารถจับใจความสำคัญ และใจความรอง บอกรายละเอียดของผู้ส่งสาร และวิเคราะห์วิจารณ์สิ่งที่อ่าน

ท 305...ฝึกการอ่านข้อความ เรื่องราวในรูปแบบที่เรียนมาแล้ว เพื่อให้สามารถอ่านได้อย่างมีวิจารณญาณ แสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ วิเคราะห์วินิจฉัยเรื่องที่อ่านได้อย่างสมเหตุสมผล

จากคำอธิบายรายวิชาภาษาไทยทั้งสามวิชาจะเห็นว่าความสามารถในการอ่านมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนทุกระดับชั้น และการพัฒนาความสามารถในการอ่านเป็นไปตามลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

ปัจจุบัน การเผยแพร่ข่าวสารเป็นไปอย่างกว้างขวาง ระบบสื่อสารมวลชนมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน การฝึกให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านนั้น ไม่เป็นการพอเพียง หากจะต้องให้นักเรียนรู้จักคิดรู้จักหาเหตุผลควบคู่ไปกับการอ่านด้วยทุกครั้ง ความก้าวหน้าในด้านการโฆษณาหาเสียง การโฆษณาสินค้า การโฆษณาชักชวนให้ต่อต้านหรือเดินขบวน เหล่านี้ถ้าหากผู้อ่านไม่คิดอย่างรอบคอบแล้วก็ต้องตกเป็นเหยื่อของการโฆษณานั้นโดยง่าย ดังนั้น ผู้ที่มีความสามารถในการคิดวิจารณ์ จะไม่ตกเป็นเครื่องมือของการโฆษณาชวนเชื่อต่าง ๆ

การคิดวิจารณ์ (critical thinking) เป็นจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่มุ่งพัฒนาบุคคลโดย คาร์เตอร์ วี กู๊ด (Carter V. Good 1973 : 608) ได้กล่าวว่า

การคิดวิจารณ์ เป็นจุดมุ่งหมายทางการศึกษา หรือพฤติกรรมที่คาดหวังด้านหนึ่งซึ่งมุ่งพัฒนาตัวบุคคล โดยเป็นการคิดซึ่งดำเนินตามหลักการประเมินอย่างรอบคอบต่อข้ออ้างและหลักฐานเพื่อนำไปสู่ข้อสรุปที่เป็นไปได้อย่างแท้จริง ตลอดจนการพิจารณาข้อประจักษ์ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และการใช้กระบวนการตรรกวิทยาได้อย่างถูกต้องสมเหตุสมผล

เฟอ อาร์ ลิงก์ (F.R. Link 1985. Cited by Linda L. Thistlethwaite 1990:587) ได้กล่าวถึงการคิดวิจารณ์ว่า "เป็นกระบวนการทางสมอง กลวิธีการแสดงออกของบุคคลในการแก้ปัญหา การตัดสินใจ และการเรียนรู้ในทัศน์ใหม่" ส่วน บรูค โนเอล มอร์ (Brooke Noel Moor 1986:4-5) ได้กล่าวถึงการคิดวิจารณ์ไว้ว่า

บุคคลที่มีความคิดวิจารณ์ จะมีความสามารถคิดได้อย่างรอบคอบละเอียดถี่ถ้วน สมเหตุสมผล ลงสรุปได้อย่างถูกต้อง หาข้อสรุปตามหลักตรรกวิทยาได้ นอกจากนั้น การคิดวิจารณ์ยังเป็นการตัดสินใจอย่างละเอียดรอบคอบว่า จะยอมรับ ปฏิเสธ หรือยังตัดสินใจไม่ได้เกี่ยวกับข้ออ้างข้อสรุปใด ๆ ในการดำเนินชีวิตของบุคคลนั้น ขึ้นอยู่กับข้อสรุปที่ได้ตัดสินใจเชื่อหรือยอมรับ การคิดวิจารณ์จึงมีความสำคัญต่อชีวิต

ในแนวความคิดของ บาร์โรว์ โรบินและมิลเบอร์น จอพรี (Barrow Robin and Milburn Geoffrey 1993:77) ได้กล่าวถึงการคิดวิจารณ์ว่า "เป็นจุดมุ่งหมายทางการศึกษา โดยมีเป้าหมายที่ความมีเหตุผลความมีอิสระทางความคิด ความคิดสร้างสรรค์ และเชาว์ปัญญา"

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การคิดวิจารณ์มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตในสังคมดังที่ ประเทิน มหาจันทร์ (2530:137) ได้สรุปเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. ปัจจุบันความก้าวหน้าทางด้านสื่อสารมวลชนมีมาก การรับข่าวสารจึงจำเป็นต้องใช้วิจารณ์ให้รอบคอบ เพื่อการตัดสินใจที่ถูกต้อง
2. ความก้าวหน้าทางการโฆษณาขายสินค้ามีมากจนคนส่วนใหญ่หลงเชื่อในคำโฆษณา การใช้ความคิดอย่างมีวิจารณ์ จะช่วยให้การตัดสินใจซื้อสินค้าเป็นไปอย่างถูกต้อง
3. เนื่องจากลัทธิการปกครองในปัจจุบัน มีหลายลัทธิ แต่ละลัทธิก็พยายามโฆษณาชวนเชื่อ โดยใช้หลักจิตวิทยาต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง การใช้วิจารณ์อย่างรอบคอบ จะช่วยให้การตัดสินใจเชื่อหรือไม่เชื่อ ลัทธิใด เป็นไปอย่างถูกต้อง
4. ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย และวิถีทางประชาธิปไตย

นั้น ส่งเสริมการคิดอย่างมีเหตุผล ด้วยเหตุนี้ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณก็ดี การคิดอย่างมี
 วิจารณญาณก็ดี จึงมีความจำเป็นสำหรับสังคมประชาธิปไตย

5. ปัจจุบัน บรรดาสรรพตำราต่าง ๆ มีมาก การเรียนรู้ของคนในยุคปัจจุบัน
 จึงมิได้ยึดอยู่กับตำราเพียงเล่มเดียว แต่ต้องใช้วิจารณญาณจากตำราหลายเล่ม หลาย
 ผู้เขียน ด้วยเหตุนี้ การคิดอย่างมีวิจารณญาณจึงมีความจำเป็นมากในยุคปัจจุบัน

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่า การอ่านและการคิดมีความสำคัญต่อการจัดการ
 ศึกษาเป็นอย่างมาก การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการ
 การอ่าน และเกิดทักษะในการคิดจึงเป็นเรื่องที่นักศึกษา ดังนั้นในการจัดการเรียนการ
 สอน ควรมึวิธีการที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการกระทำและประสบการณ์แทนที่จะ
 ใช้หนังสือหรือพูดให้ฟังเพียงอย่างเดียว

ในหลักสูตรมัธยมศึกษาโดยทั่วไปที่เน้นให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่าน
 ระดับสูงนั้น จี เอส พินเนล (G.S.Pinnell 1984:23) กล่าวว่า

นักการศึกษาบางคนเชื่อว่า การที่มีโอกาสได้ฟังการอภิปรายแสดงความคิดเห็น
 ของบุคคลต่าง ๆ จะช่วยเสริมความรู้ที่ได้มาจากการอ่านให้แตกฉานมากขึ้น
 เพราะความรู้ที่ได้จากการอภิปรายนั้น เป็นความรู้ใหม่ที่พัฒนาขึ้นจากการ
 เสนอความคิดเห็น และการฟังซึ่งกันและกันของสมาชิกแต่ละคน

นอกจากนี้ ดอนนา อี อัลเวอร์แมน และคณะ (Donna E. Alverman et al
 1984:10) ได้แสดงความคิดเห็นว่า "การอภิปรายนอกจากจะช่วยให้เกิดความเข้าใจใน
 สิ่งที่อ่านมาดีขึ้นแล้ว การอภิปรายยังช่วยส่งเสริมความจำในระยะยาวอีกด้วย เพราะการที่
 ได้เสนอความคิดเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งออกไป จะช่วยให้ง่ายต่อการระลึกได้เกี่ยวกับ
 เรื่องนั้นในภายหลัง" ส่วน วิลเลียม เสวกการ์ท (William Sweigart cited by
 Martin Nystrand 1993:14) แสดงความคิดเห็นว่า "การอภิปรายกลุ่มย่อยในชั้นเรียน
 ทำให้นักเรียนเกิดการรู้ ระลึกได้ และเข้าใจเรื่องอ่านได้ดี" ชารินา ซูซานเน สก็อต
 (Czarina Susanne Scott 1993:2683)กล่าวว่า "การมีส่วนร่วมในการอภิปรายกลุ่ม
 เป็นการเพิ่มความสามารถในการคิดของนักเรียน" และเอนกกุล กรีนแสง (2520:178)
 กล่าวว่า

การสอนแบบการอภิปรายกลุ่มเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมความคิดเชิงวิจารณ์ (critical thinking) นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตนซึ่งมีรากฐานมาจากความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง หลักการ และความคิดรวบยอด รับฟังเหตุผลของผู้อื่น และสามารถประเมินค่าความคิดเห็นของผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าการสอนโดยใช้กลุ่มอภิปราย เป็นการสอนที่ทำให้นักเรียนเจริญงอกงามทางสติปัญญา รู้จักคิดวิเคราะห์เพื่อการแก้ปัญหา สามารถวิพากษ์วิจารณ์ ประยุกต์ ผสมผสานความรู้ทั้งหลายเข้าด้วยกันและนำความรู้ไปใช้ในอีกสถานการณ์หนึ่งได้

การอ่านและการคิดเป็นเรื่องของทักษะซึ่งหมายถึงความชำนาญ ความคล่องแคล่ว รวดเร็ว และถูกต้อง ทักษะจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้ทำซ้ำ ๆ จนเกิดความชำนาญ ดังนั้น การสอนภาษาไทยเพื่อให้นักเรียนเกิดความสามารถในการอ่านและการคิดนั้น รัชนี ขอโสทธิกุล (Rachnee Sosothikul 1992 : 78) ได้กล่าวว่า "การฝึกอ่านด้วยวิธี S Q 3 R (สำรวจ ตั้งคำถาม อ่าน ท่อง ทวน) จะทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการอ่าน" เพราะการฝึกอ่านตามขั้นตอนนี้ ผู้เรียนสามารถฝึกอ่านโดยใช้คำถามระดับต่าง ๆ ประกอบข้อความที่อ่าน (study - guide question) ในขั้นตั้งคำถาม โดยวางไว้ในตำแหน่งต่าง ๆ ของข้อความซึ่งเป็นการช่วยยกระดับความคิดของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ แมรี เฟรนด์ อัดัมส์ (Mary Friends Adams : 1975 :5978) ที่ว่า การใช้คำถามระดับสูงช่วยพัฒนาความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ของนักเรียน และมีผลการวิจัยที่สนับสนุนเรื่องการสอนอ่านด้วยวิธี SQ3R ของนอร์แมน เอ สตัลท์ (Norman A. Stahl 1984:480) ที่ว่า การฝึกอ่านด้วยวิธี S Q 3 R สามารถเพิ่มความเข้าใจในการอ่านวิชาวรรณคดี และงานวิจัยของ ชนิตดา แนบเกษร (2535:55) ที่ว่า การฝึกอ่านด้วยวิธี S Q 3 R สามารถเพิ่มความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยได้เป็นอย่างดีดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการสอนอ่านด้วยการฝึกอ่านแบบ SQ3R นี้เป็นวิธีฝึกอ่านที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการอ่าน มีความสามารถในการอ่านและการคิด

จากความคิดเห็นของนักวิชาการและผลการวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้การอภิปรายในการสอนอ่าน ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะนำการอภิปรายกลุ่มย่อย และการฝึกอ่านตามขั้นตอน

SQ3R มาทดลองใช้ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยและการคิด วิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยเลือกใช้แนวความคิดเกี่ยวกับความสามารถในการอ่านของ ลูว์ อี เบอร์มิสเตอร์ (Lou E. Bermeister 1974 : 147-148) และมาร์ธา ดัลแมนและคณะ (Martha Dallman and others 1984 : 408-411) โดยประยุกต์และปรับให้เหมาะสมกับระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนนำไปปรับใช้ในการสอนทักษะการอ่านภาษาไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยระหว่างการสอนโดยใช้กลุ่มอภิปรายและฝึกอ่าน แบบ S Q 3 R
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ระหว่างการสอนโดยใช้กลุ่มอภิปรายและการฝึกอ่าน แบบ S Q 3 R

สมมติฐานการวิจัย

ยังไม่มีรายงานวิจัยใดที่ศึกษาเปรียบเทียบผลการใช้กลุ่มอภิปรายและการฝึกอ่านที่มีต่อความสามารถในการอ่าน และการคิดวิเคราะห์ แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียง ได้แก่ ผลงานของ แคนเดซ เอเลน สคูลฮิวเซอร์ (Candace Elaine Schulhuaser 1991: 1671) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง "ผลของการใช้กลุ่มอภิปรายที่มีต่อความเข้าใจในการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และทัศนคติต่อการอ่าน" ผลการวิจัยพบว่า การอภิปรายกลุ่มไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการคิดและทัศนคติต่อการอ่าน และจากการวิจัยของซันดรา แนนเกธร (2535 :41-45) เรื่อง "ผลของการฝึกอ่านด้วยวิธีการ เอส คิว ทรี อาร์ ที่มีต่อความสามารถในการอ่านเข้าใจความภาษาไทยของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ได้รับการฝึกอ่านด้วยวิธีการ เอสคิว ทรี อาร์ ได้คะแนนความสามารถในการอ่านภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนเข้ารับ การทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสามารถในการอ่านเข้าใจ

ความสูงกว่ากลุ่มที่อ่านด้วยตนเองเพียงอย่างเดียว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ วณิดา เพ็งกิงกาญจน์ (Wanida Penkingarn 1993 : 98) เรื่อง ผลของการตั้งคำถามของนักเรียนต่อความสามารถในการอ่านเข้าใจความของนักเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย โดยเปรียบเทียบการอ่านโดยการตั้งคำถามตามขั้นตอนการฝึกอ่านแบบ เอส คิว ทรี อาร์ การตั้งคำถามตามปกติ และการอ่านโดยไม่ตั้งคำถาม ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มที่อ่านโดยตั้งคำถามตามขั้นตอนการฝึกอ่านแบบ S Q 3 R และนักเรียนกลุ่มที่อ่านโดยตั้งคำถามปกติ มีผลสัมฤทธิ์ความสามารถในการอ่านเข้าใจความหลังการฝึกอ่านสูงกว่าผู้ที่อ่านโดยไม่ตั้งคำถามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ว่า

1. ความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้กลุ่มอภิปรายและกลุ่มที่ใช้การฝึกอ่าน แบบ SQ3R แตกต่างกัน
2. ความสามารถในการคิดวิจารณ์ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้กลุ่มอภิปรายและกลุ่มที่ใช้การฝึกอ่าน แบบ SQ3R แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนศิขรภูมิพิสัย อำเภอศิขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์
2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
 - 2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การอภิปรายกลุ่มย่อย การฝึกอ่านแบบ เอส คิว ทรี อาร์ (SQ3R)
 - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการอ่านภาษาไทย การคิดวิจารณ์

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. การอ่านภาษาไทย หมายถึง ความสามารถในการอ่านภาษาไทย 3 ด้าน ดังต่อไปนี้คือ

1.1 การอ่านจับใจความ (reading comprehension) คือการอ่านที่ผู้อ่านรับเอาความหมายจากผู้เขียนโดยผ่านตัวอักษรอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการระลึก (recall) มีความรู้ความจำ (knowledge) ในเรื่องที่อ่าน สามารถระบุข้อเท็จจริงที่ปรากฏอย่างชัดเจนในเรื่องที่อ่าน สามารถบอกความหมายของคำ สามารถจับใจความสำคัญหลัก ใจความสำคัญรอง และสามารถเรียงลำดับเหตุการณ์ ลำดับขั้นตอน หรือ วัฏนาการ การเปลี่ยนแปลงที่กล่าวไว้โดยตรงในเรื่องได้

1.2 การอ่านตีความ (reading interpretation) คือความสามารถในการอ่านที่ผู้อ่านสามารถอธิบายสิ่งที่อ่านออกมาอย่างได้สาร หรือสาระครบถ้วน เป็นความเข้าใจความหมายที่ไม่ได้แสดงไว้โดยตรง สามารถถอดความหรือแปลความหมายได้ สามารถขยายความได้ สามารถอนุมานหรือคาดคะเนความน่าจะเป็นได้ สามารถเปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างของสิ่งที่ได้อ่าน ตลอดจนมองเห็นความสัมพันธ์ของเหตุและผลในเรื่องที่อ่านได้

1.3 การอ่านวิพากษ์วิจารณ์ (critical reading) คือการอ่านที่ผู้อ่านสามารถประเมินค่า สามารถตัดสินคุณภาพ คุณค่า ความถูกต้องและความเป็นจริงของสิ่งที่อ่าน เป็นความสามารถในการอ่านที่ผู้อ่านทำความเข้าใจความคิด วัตถุประสงค์และทรรศนะของผู้เขียน สามารถแยกข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็นได้ สามารถรู้เท่าทันการโฆษณาชวนเชื่อ สามารถสรุปความโดยลงความเห็นว่าข้อเท็จจริงตามหลักตรรกวิทยาได้ สามารถประเมินข้อสรุปได้ และสามารถประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลได้

2. การคิดวิจารณ์ (critical thinking) หมายถึง การคิดที่ประกอบด้วย ทักษะคิด ความรู้ และทักษะ โดยที่ทักษะคิดหมายถึงทัศนคติต่อการแสวงหาความรู้ และยอมรับการแสวงหาหลักฐานมาสนับสนุนสิ่งที่อ้างว่าเป็นจริง แล้วใช้ความรู้ด้านการอนุมาน การสรุปใจความสำคัญ และการสรุปเป็นกรณีทั่วไป โดยตัดสินจากหลักฐานอย่างสมเหตุสมผลสอดคล้องกับหลักตรรกวิทยา ตลอดจนทักษะในการใช้ทัศนคติ และความรู้ดังกล่าวมาประเมินผลและตัดสินความถูกต้องของข้อความ (Goodwin Watson and E.M Glaser

1964: 10)

3. การอภิปราย หมายถึง การร่วมกันแสดงความคิดเห็นเนื้อเรื่องหลังการอ่าน จากประเด็นอภิปราย โดยการแบ่งเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละประมาณ 5 คน พุดคุยแลกเปลี่ยน ความรู้ ความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างมีจุดมุ่งหมาย ตามประเด็นอภิปราย

4. การฝึกอ่าน หมายถึง การอ่านที่เน้นให้นักเรียนฝึกเป็นรายบุคคล ตาม ขั้นตอนการอ่านแบบ เอส ทิว ทรี อาร์ (S Q 3 R) ซึ่งมีขั้นตอนในการฝึกอ่านดังนี้

4.1 S (survey) คือการสำรวจทอ่านอย่างคร่าว ๆ เป็นการอ่านในใจ อย่างรวดเร็วเพื่อสำรวจ ชื่อเรื่อง ผู้เขียน วัน เดือน ปี ที่ปรากฏ สำนักพิมพ์ และอื่น ๆ

4.2 Q (question) คือการตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่านหลังจากอ่านสำรวจ แล้ว โดยในขั้นนี้ครูจะเป็นผู้ตั้งคำถามไว้ให้นักเรียนในบางส่วน และให้นักเรียนเป็นผู้ตั้ง คำถามเองในบางส่วน

4.3 3R มีความหมายดังนี้

R1 หมายถึง การอ่าน (read) เป็นการอ่านอย่างละเอียด เพื่อจำเนื้อเรื่องและค้นหาคำตอบที่ตั้งไว้

R2 หมายถึง การท่อง (recite) เป็นการนำความรู้ที่ได้ จากการอ่านในขั้นอ่านมาตอบคำถาม โดยไม่ต้องกลับไป อ่านเนื้อเรื่องอีก

R3 หมายถึง การทบทวน (review) เป็นการทบทวนส่วนต่าง ๆ ของข้อความที่ได้อ่านมาจนแน่ใจว่าเข้าใจและจดจำ สำคัญได้โดยผู้อ่านสามารถทบทวนโดยการเขียน สรุปใจความสำคัญ หรือการเขียนย่อความ

5. มัธยมศึกษาปีที่ 3 หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศิขรภูมิพิสัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นกลุ่ม ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการนำกลวิธีการสอนที่เหมาะสมมาใช้ในการสอนอ่านภาษาไทย
2. เป็นแนวทางในการนำทฤษฎีความสามารถในการอ่านไปปรับใช้ในการสอนอ่านภาษาไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย